

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL P. R., V. R. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2018 m. spalio 17 d. Nr. 242-444

Vilnius

Lietuvos bankas gavo P. R. (toliau – pareiškėja), jos atstovės V. R. (toliau – pareiškėjos atstovė), V. R. (toliau – pareiškėjas, kartu su pareiškėja – pareiškėjai) kreipimuisi, kuriais prašoma išnagrinėti su AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. kovo 19 d. tarp draudiko ir pareiškėjos buvo sudaryta Būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimas (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis yra Būsto draudimo taisyklės Nr. 67 (toliau – Taisyklės) ir kuria maksimaliu namų turto draudimo variantu buvo apdraustas namų turtas gyvenamajame name, esančiame adresu: (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Namas), taip pat apdrausta civilinė atsakomybė. Draudimo liudijime nurodytas draudimo sutarties galiojimo laikotarpis nuo 2017 m. balandžio 15 d. iki 2018 m. balandžio 14 d.

2017 m. spalio 8 d. Name įvykdyta vagystė – pavogti pareiškėjams priklausantys gryniesi pinigai ir juvelyriniai dirbiniai.

2017 m. gruodžio 1 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją, kad įvykis pripažintas nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad, pagal (*duomenys neskelbiami*) valdybos (toliau – Valdyba) informaciją, jokių įsilaužimo į Namą žymių nenustatyta.

2018 m. vasario 2 d. Valdyba informavo draudiką apie tai, kad pareiškėjos prašymu pagal atstovo pateiktus klausimus bus atliktas Namų durų spynos trasologinis tyrimas, siekiant nustatyti, kokių būdu buvo patekta į Namą vidų. 2018 m. gegužės 7 d. (*duomenys neskelbiami*) specialisto išvadoje (toliau – Specialisto išvada) nurodoma, kad „tiriamasis atraktas buvo rakinamas raktu (-ais). <...> Rastuose pėdsakuose individualių požymių visumos, pakankamos naudotų raktų (rakto) ar pašalinio įnagio identifikavimui, nėra, todėl negalima nustatyti, kokiais konkrečiais raktais ar pašaliniais įnagiais šie pėdsakai buvo palikti. Pateikto atrakto konstrukcija yra nesudėtinga, todėl ji galima atrakinti pašalinių įnagių pagalba (visrakčiu, parinktu, padirbtu raktu ir t. t.). Kokių nors išskirtinių pašalinių įnagių ar kitų veikimo būdų pėdsakų neaptikta.“ Pareiškėja 2018 m. birželio 4 d. draudikui pateikė Specialisto išvadą ir nurodė, kad jos pagrindu galima konstatuoti, kad padirbto rakto panaudojimo faktas yra įrodytas, todėl įvykis pripažintinas draudžiamuoju.

Draudikas 2018 m. birželio 12 d. atsakyme pareiškėjos atstovei nurodė, kad 2017 m. spalio 16 d. atliekant turto apžiūrą įsilaužimo į Namą požymių nenustatyta, taigi turto vientisumas nebuvo pažeistas. Tokiu atveju nedraudžiamaisiais įvykiais laikomos situacijos, kai į patalpas patenkama įveikus kliūtis, tačiau nepaliekant kliūties vientisumo pažeidimo požymių, taip pat įvykiai, kai neįrodomas padirbto rakto panaudojimo faktas. Specialisto išvadoje nėra nurodyto nei padirbto rakto, nei visrakčio panaudojimo fakto.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjai ir pareiškėjos atstovė iš esmės pakartojo pirmiau nurodytus argumentus, akcentavo, kad durų, pro kurias buvo patekta į namo vidų, spynos ir (ar) šerdies ekspertizės draudikas neatliko, ji buvo apžiūreta tik iš išorės, ieškant akivaizdžiai matomų įsilaužimo, sugadinimo požymių. Pareiškėjų teigimu,

Specialisto išvadoje nurodyta aplinkybė, kad atrakto konstrukcija yra nesudėtinga ir ją galima atrakinti naudojant pašalinius įnagius, įskaitant padirbtą raktą, suponuoja išvadą, kad padirbto rakto, visrakčio panaudojimo faktas yra įrodytas. Pareiškėjų teigimu, draudikas naudojasi savo, kaip stipresniosios šalies padėtimi, keldamas pareiškėjams naujus reikalavimus (dėl vientisumo pažeidimo, privalomų įsilaužimo požymių buvimo ir t. t.).

Atsiliepime į pareiškėjų ir jų atstovės kreipimusis draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjų reikalavimais pripažinti įvykį draudžiamuoju ir prašė juos atmesti. Draudikas pakartojo pirmiau nurodytus argumentus, pažymėjo, kad pašalinių įnagių naudojimas nebuvo įrodytas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio 1 dalį, draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja sumokėti draudimo išmoką tik tuomet, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, svarbu pažymėti, kad pareiškėja, sudarydama draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, susijusius su apdraustu namų turtu, nuo galimos žalos, o draudikas įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka ir kaip ji apskaičiuojama. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju draudimo sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis (ginčo tarp šalių dėl to nėra). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad būsto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas gali savo nuožiūra pasiūlyti sutarties sąlygas dėl teikiamos draudimo apsaugos ribų, nuo kurių priklauso mokamos draudimo įmokos dydis. Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami sudarant sutartį draudiko prisiimti įsipareigojimai.

Draudimo liudijime nurodyta, kad, pasirinkus maksimalų namų turto draudimo variantą, namų turtas draudžiamas nuo vagystės: vagystės su įsibrovimu, apiplėšimo ir vandalizmo. Taisyklių A. IV dalies 1.4 a papunktyje detalizuota, kad draudžiamuoju įvykiu – vagyste su įsibrovimu – laikomas turto pagrobimas, neteisėtai patenkant į patalpas ar rakinamas talpyklas šiais būdais: 1) įsilaužiant, t. y. nugalėjus kliūtis, susijusias su daiktų vientisumo pažeidimu (pvz., išlaužus duris, išėmus langus, išdaužus stiklą ir pan.); 2) panaudojant padirbtus arba iš anksto prieš vagystę su įsibrovimu pagrobtus draudėjo arba su draudėju susijusių asmenų (šeimoms narių) raktus. Apie draudėjo arba su draudėju susijusių asmenų raktų vagystės faktą turi būti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 24 val., pranešta policijai ir draudikui, tik tuomet turto pagrobimas panaudojant tokius raktus bus laikomas draudžiamuoju įvykiu; 3) panaudojant technines priemones, kai kaltininkas pasiima daiktus neįeidamas į patalpą.

Minėtame Taisyklių papunktyje detalizuota ir tai, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikomi šie atvejai: 1) jei į patalpas patekta pro neužrakintas duris, neuždarytą langą, t. y. nesant kliūčių patekti į patalpas; 2) jei namų turtas pavogtas, neįeinant į patalpą ir neįrodomas techninių priemonių panaudojimas; 3) kai į patalpą patenkama įveikus kliūtis, bet nepaliekant kliūties vientisumo pažeidimo požymių; 4) kai į pastatą ar patalpą įsibraunama panaudojus pavogtą raktą, apie kurio vagystę nėra pranešta policijai; 5) kai neįrodomas padirbto rakto panaudojimo faktas ir kt.

Iš byloje esančių dokumentų spręstina, kad draudiko 2017 m. spalio 16 d. atliktos turto apžiūros metu jokių įsilaužimo žymių nenustatyta, pareiškėjai šios aplinkybės neginčija. Apžiūros metu surašytame Turto sunaikinimo, sugadinimo akte nurodyta, kad į Namą vagys, tikėtina, pateko atrakinę duris. Specialisto išvadoje nurodoma, kad atraktas buvo rakintas raktu, jokių pašalinių įnagių ar kitų veikimo būdų pėdsakų neaptikta. Taigi, pateikti duomenys leidžia manyti, kad į Namą buvo patekta įveikus kliūtis, bet nepaliekant kliūties vientisumo pažeidimo požymių (Taisyklių A. IV dalies 1.4 papunktis). Lietuvos bankui nebuvo pateikta duomenų, įrodančių padirbto rakto panaudojimo faktą, taip pat nėra duomenų, kad iš pareiškėjų ar jiems artimų žmonių būtų pavogtas raktas.

Pateikti duomenys patvirtina, kad pareiškėjų iniciatyva pagal jų atstovo klausimus ikiteisminio tyrimo metu buvo atlikta atrakto trasologinė ekspertizė, tačiau ji padirbto rakto ar visrakčio naudojimo fakto nepatvirtino. Specialistas tik nurodė, kad nustatyti, koku raktu ar įnagiu rakinta spyna, nėra galimybės. Tokia išvada negali būti laikoma padirbto rakto panaudojimą įrodančia aplinkybe.

Jokių kitų padirbto rakto panaudojimo įrodymų pareiškėjai nepateikė, nėra duomenų, kad jie būtų gauti ir ikiteisminio tyrimo metu. Pareiškėjai nurodo, kad draudikas neatliko atrakto ekspertizės, nors ji buvo atlikta ikiteisminio tyrimo metu. Pareiškėjai nepateikė duomenų, kad atliktos ekspertizės išvados yra neteisingos, kad pareiškėjai būtų prašė atlikti pakartotinę ar papildomą ekspertizę. Pareiškėjai taip pat nenurodė, dėl kokių papildomų klausimų ar kokia kita metodika draudikas turėtų vykdyti savo ekspertizę. Darytina išvada, kad galimas draudiko veiksmų netinkamumas tiriant įvykį nebuvo pagrįstas.

Nors pareiškėjai teigia, kad draudikas naudojasi savo padėtimi ir kėlė naujus reikalavimus pareiškėjams (dėl daikto vientisumo pažeidimo, įsilaužimo požymių buvimo), šios įvykių pripažinimo draudžiamaisiais sąlygos yra numatytos neatsiejama draudimo sutarties dalimi esančiose Taisyklėse, kurių galiojimo pareiškėjai neginčija. Todėl minėtų sąlygų taikymas nelaikytinas draudiko piktnaudžiavimu.

Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes ir įvertinęs ginčo bylos duomenis, Lietuvos bankas neturi pagrindo manyti, kad draudikas netinkamai administravo žalos bylą. Kadangi nėra pagrindo konstatuoti, kad draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju yra nepagrįstas, pareiškėjų reikalavimai yra atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjų P. R. ir V. R. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius